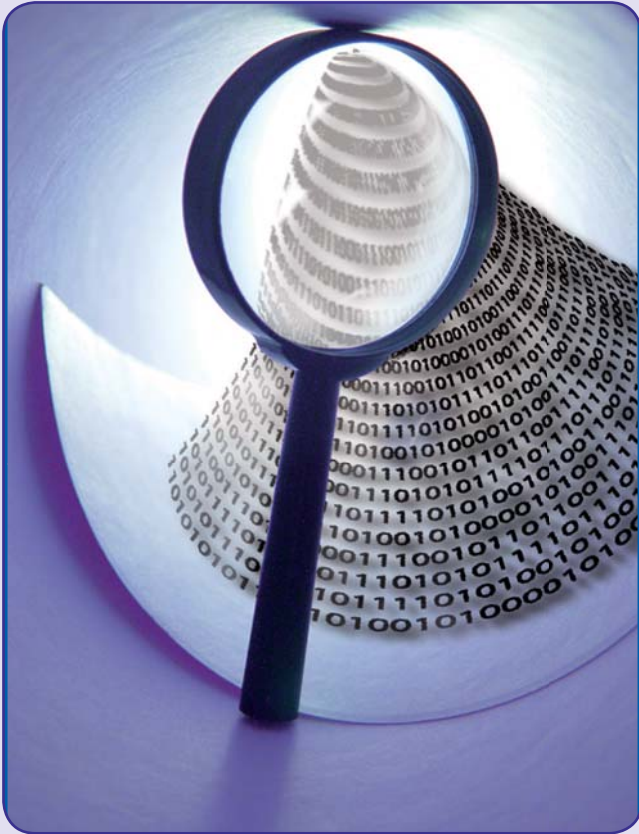

Gevraagd: Particulier Digitaal Onderzoekers

Auteurs: Ronald Eygendaal & Hans Blankendaal > Ronald Eygendaal is werkzaam als Security Consultant bij Getronics PinkRocade en heeft meer dan vijftien jaar ervaring in beveiliging, fraudeonderzoeken en informatiebeveiliging in het bijzonder. Hij is voorzitter van de vakgroep informatiebeveiliging van de Vereniging Beveiligingsmanagers Nederland (VBN); Hans Blankendaal is werkzaam als Senior Adviseur ICT bij ECABO.

Een van de laatste hobbels die de projectgroep moet nemen, is het samenstellen van het docentenkorps. Op dit moment worden er in het kader van de Employability Impulse van Stichting Centrum Arbeidsmarktvaagstukken ICT Sector (CA-ICT) 24 ICT-docenten opgeleid tot docent Particulier Digitaal Onderzoeker. CA-ICT nam in 2006 het initiatief om door middel van deze impuls bedrijven te stimuleren tot het komen met oplossingen voor de arbeidsmarktproblemen in de ICT-sector. CA-ICT daagde de sector uit om met vernieuwende ideeën te komen die direct uitvoerbaar zijn en kopieerbaar zijn door anderen.

ECABO beantwoordde deze uitdaging met een projectvoorstel om aan de ene kant een grootschalig deskundigheidsbevorderingstraject voor ICT-docenten op te starten en daarnaast ook onderzoek te doen naar de beschikbaarheid van stageplekken voor dit nieuwe vakgebied. Dit sprak de jury zeer aan.

Docenten worden opgeleid door deskundigen vanuit het bedrijfsleven.

Hoe het begon

In 2001 was de beveiligingsbranche bezig met het inventariseren van alle relevante beveiligingsopleidingen. Aanleiding was de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB), die hiervoor een kwalificatiestructuur voorschrijft. Vanuit de beveiligingsbranche is, onder andere aan de Vereniging Beveiligingsmanagers Nederland (VBN), verzocht om een inventarisatie van al aanwezige, wenselijke of noodzakelijke opleidingen op het gebied van (informatie)beveiliging te maken. Binnen de VBN is een vakgroep informatiebeveiliging actief. Een aantal VBN-leden werkzaam bij onder meer telecom operators, internet service providers en kredietkaart bedrijven klaagden dat zij mensen intern opleiden in digitaal onderzoek en dat deze mensen vaak na hun opleiding vertrokken.

Er wordt veel gemopperd op het onderwijs en zijn tekortkomingen. Dat het ook anders kan, heeft de projectgroep 'digitaal rechercheren' bewezen. Dit door in vijf jaar de meest succesvolle beveiligingsopleiding in Nederland op te zetten en hiervoor internationale erkenning te verwerven. Sleutel ingrediënt is een samenwerking tussen vele partijen in het onderwijs en het bedrijfsleven, in dit geval gecoördineerd door een projectgroep uit het kenniscentrum dat tussen beide instaat, de ECABO. Het unieke is dat de projectgroep erin is geslaagd om zowel mbo als hbo op elkaar aansluitend over te zetten. Tot nu toe is dat geen enkele andere informatiebeveiligingsopleiding gelukt.

Deze geluiden bereikten onder meer de VBN vakgroep informatiebeveiliging die vervolgens opdracht kreeg iets aan een opleiding 'digitaal rechercheren' te doen. Naar aanleiding hiervan werd er uiteindelijk contact opgenomen met het kenniscentrum beroepsonderwijs bedrijfsleven ECABO. In het voorjaar van 2002 is een projectgroep 'digitaal rechercheren' gestart.

Kenniscentrum ECABO faciliteerde het gehele proces om de behoefte vanuit de arbeidsmarkt naar Digitaal Rechercheurs te vertalen naar een mogelijke reguliere opleiding. Als eerste werden er arbeidsmarktgegevens verzameld, want om een opleiding erkend te krijgen door het ministerie van OCW dienen er nogal wat stappen te worden doorlopen. Ten eerste dus arbeidsmarktrelevantie aantonen. De volgende stap was om ervoor te zorgen dat het beroep helder gedefinieerd wordt.

In samenwerking met toonaangevende bedrijven en brancheverenigingen definieerde ECABO het zogenaamde beroepscompetentieprofiel (BCP). Hierin wordt de vakvolwassenberoepsbeoefenaar op mbo-niveau beschreven die al een aantal jaren ervaring heeft in het vakgebied. In principe maak je een beschrijving - noem het wellicht een foto of een film - van het beroep van de

Digitaal Rechercheur op mbo-niveau binnen het bedrijfsleven, waarna je dit profiel vertaalt naar een zogenaamd kwalificatieprofiel (KP). In een KP wordt het niveau van de beginnende beroepsbeoefenaar beschreven. Met andere woorden, wat moet iemand kunnen op het moment dat hij de opleiding afrondt en instroomt op de arbeidsmarkt.

Als projectgroep zaten we bij de ontwikkeling van het BCP aan tafel met bedrijven en branche-organisaties. Ten behoeve van de ontwikkeling van het KP is het van belang om ook vertegenwoordigers vanuit zowel de reguliere als de particuliere opleiders aan te laten schuiven; zij dienen te waarborgen dat van datgene wat in het KP wordt omschreven ook daadwerkelijk onderwijs gemaakt kan worden. Uiteraard blijft het bedrijfsleven aan tafel zitten, om ervoor te zorgen dat de kern van het beroep ook in het KP goed uit de verf komt.

Voordat met de ontwikkeling van het KP werd begonnen, werd er vanuit de bestuurlijke organisatie vanuit ECABO geadviseerd om ervoor te zorgen dat ook de politie actief betrokken was. Na de bereidheid van de politie om met de Politieacademie actief betrokken te zijn bij de ontwikkeling van het KP werd er in 2004 gestart met de expertmeetings die uiteindelijk leidden tot de oplevering in 2005 van een competentiegericht kwalificatieprofiel Particulier Digitaal Onderzoeker. Hiermee is de naamgeving van het kwalificatieprofiel in lijn gebracht met het kwalificatieprofiel Particulier Onderzoeker, (dat wordt beheerd door de Stichting Vakexamens voor de Particuliere

Beveiligingsorganisaties (SVPB)), waardoor een logisch geheel ontstaat. (Het diploma Particulier Onderzoeker is wettelijk verplicht om te mogen werken als Particulier Digitaal Onderzoeker).

In 2007 is een nieuwe versie van dit profiel opgeleverd, naar aanleiding van een landelijke verbetering van de opzet van het kwalificatiedossier. De inhoud van het beroep was niet veranderd, de manier waarop het beschreven en vorm gegeven werd in een profiel wel; er werd voortaan uitgegaan van kerntaken,

werkprocessen en competenties. Het grote verschil ten opzichte van 2005 was het feit dat er werkprocessen benoemd werden die beter herkenbaar waren voor het bedrijfsleven. Deze laag bestond niet in de opzet van 2005. Bovendien werd er gekozen voor het gebruiken van een vaste set van competenties van SHL, een methode om competenties te meten

Hbo-opleiding

Een reguliere opleiding Particulier Digitaal Onderzoeker binnen het mbo was op dat moment uniek. Mede door de publiciteit, maar uiteraard ook door de vraag vanuit het bedrijfsleven en vanuit beroepsverenigingen zoals het toenmalig Platform voor Informatiebeveiliging (PvIB) werden ook Hbo-instellingen warm gemaakt voor het vakgebied. Uit de in 2002 gehouden inventarisatie is gebleken dat de branche behoefte had aan mbo-ers en in veel mindere mate aan hbo-ers. De branche heeft aangegeven op elke vijf mbo-ers één hbo-er nodig te hebben.

Op dit moment zijn er al drie hogescholen die met ingang van het schooljaar 2007-2008 op hbo-niveau een opleiding willen gaan aanbieden op het gebied van digitaal forensisch onderzoek. Dit betekent dat er voor de deelnemers die uiteindelijk het mbo verlaten met een diploma, een mogelijkheid is om door te stromen naar het hbo, als ze dit zouden willen.

Het feit dat de Hogeschool Zuid op 24, 25 en 26 oktober de eerste internationale European Network Forensic and Security Conference organiseert met sprekers uit het internationale onderwijs en bedrijfsleven, geeft al wel aan hoe dit vakgebied binnen zowel het mbo als het hbo leeft.

Docentenopleiding

Vanuit de docenten die aan de opleiding Particulier Digitaal Onderzoeker doceren kwam de wens om te worden bijgeschoold in dit complexe en ook zeer uitdagende vakgebied. Daarom heeft kenniscentrum ECABO in samenwerking met beroepsverenigingen, brancheorganisaties en het bedrijfsleven deze bijscholing ontwikkeld.

Vooraf om het specialistische deel van de opleiding goed te kunnen verzorgen, zijn

de betrokken ICT-docenten van de ROC's bijgeschoold. Hiertoe werd een specialistische leergang van circa 35 werkdagen ontwikkeld. In deze leergang zijn tal van thema's behandeld. Voorbeelden van de behandelde thema's zijn: forensische procedures, juridische kennis, data-recovery en 'ethical hacking'.

De docenten gaan vervolgens hun collega-docenten trainingen geven en uiteraard ook de deelnemers die ervoor hebben gekozen om Particulier Digitaal Onderzoeker te worden. De inhoud van de deskundigheidsbevordering voor de ICT-docenten is dan ook direct toepasbaar in de lessen die zij op dit moment uitvoeren voor de leerlingen. Op dit moment worden er verspreid over heel Nederland ongeveer 180 deelnemers opgeleid binnen de ROC's

De VBN vakgroep informatiebeveiliging is al sinds 2001 betrokken bij de opleiding Particulier Digitaal Onderzoeker en zet dan ook zwaar in op de docentenopleiding. Zo hebben vakgroepleden aangeboden om meerdere dagen les te geven, in onder meer de vakken: forensische procedures, casuïstiek internet en services, cryptografie en mobile forensics.

Naast ECABO en de VBN zullen een aantal bedrijven, zowel inhoudelijke expertise als docenten leveren: Finace, Fox-IT, Getronics PinkRocade, Bureau Sectie 2, Lab, Bartels en Van Dam, de Politieacademie, Data Expert, Digital Investigation en Schippers IT.

Op 31 oktober vindt de afsluiting van het project in het kader van de Employability Impulse plaats. Daarmee is weer een belangrijke stap gezet op weg naar de verdere professionalisering van het vakgebied.

Links:

- www.caict.nl
- www.ecabo.nl
- www.vbnnet.nl
- <http://wetten.overheid.nl/cgi-bin/deeplink/law1/title=Wet%20educatie%20en%20beroepsonderwijs>